

Polisler¹

Slawomir Mrozek

Çeviren: Sedat Veyis Örnek

Kişiler:

POLİS KOMUTANI
POLİS ÇAVUŞU
TUTUKLU/ YAVER
KADIN
GENERAL
BİR POLİS

BİRİNCİ PERDE

(Polis Komutanı'nın odası. Bir yazı masası, iki koltuk... İyice görülen bir giriş yeri. Duvarda iki portre. Portrelerden biri Prens'indir. Eski model bir çocuk arabası içinde emzikli bir çocuk. 19. yüzyıl burjuva çocuk resimlerini hatırlatır. İkinci portre Kral Naibi'nindir. Yaşlı, tehditkâr ve vahşi bakışlı... Sakallı bir sefaperesttir. Polislerin hepsi uzun sakallıdan. Tutuklu 19.yüzyıl ilericilerinin bıraktığı cinsten sivri bir sakal bırakmıştır. Polisler uzun çizmelere giyerler. Üniformalarının yakaları yüksek ve diktir. Bellerinde birer kılıç asılıdır. Polis Çavuşu'nun (Kışkırtıcı'nın) sivri elbisesi vücuduna yapışacak kadar dardır. Koyu mavi renkteki üniformaların düğmeleri pırıl pırıldır.)

KOMUTAN: *(Ayaktadır, elindeki kağıdı okur)* ... Şimdiye kadar işlediğim suçlardan büyük tiksinti duyarak vazgeçtiğimi, bundan böyle sevgi ve saygıyla her zaman yüce hükümetimi destekleyeceğimi en derin saygı... *(Oturur, elindeki kağıdı masaya bırakır)*

TUTUKLU: Bırakmayın. İmzalayacağım...

¹ Sedat Veyis Örnek'in çevirisini yaptığı Slawomir Mrozek'in *Polisler* adlı oyunun metnini bularak bize ulaştıran Prof. Dr. Fuat Bozkurt'a teşekkür ederiz. Elimize ulaşan daktilo metninde okunamayan yerler [...] ile gösterilmiştir. [TÜBİTAK SOBAG 114K576 *Sedat Veyis Örnek Sözlü Tarih, Biyografi ve Belgelik Çalışması* Proje Ekibi]

1964 yılında Gen-Ar tiyatrosunda sergilenen Slawomir Mrozek'in Polisler oyununun afişi

KOMUTAN: Niye?.. İmzalayamazsın...

TUTUKLU: İmzalayacağım...

KOMUTAN: Niye?.. Neden?..

TUTUKLU: Neden mi?.. On yıldır sorguya çekip durdunuz beni. On yıldır her Allah'ın günü üstümü başımı aradınız. On yıldır şu kağıdı imzalamamı istediniz. Ben "imzalamam" diye direttikçe ya pis pis tehdit ettiniz ya da imzalamam gerektiğine dair nutuklar attınız. Şimdiyse hapisten kurtulmak, hükümetimize hizmet etmek için, kağıdı imzalamak istiyorum, bu beğenir de, "imzalayamaz-

sın" diye diretiyorsunuz. Ne yapacağımı şaşırdım.

KOMUTAN: Hani, birdenbire imzalamaya karar verdin de...

TUTUKLU: Ben artık değiştim Sayın Komutan. Bir değişiklik oldu bende...

KOMUTAN: Nasıl bir değişiklik?..

TUTUKLU: Deruni bir değişiklik...

KOMUTAN: Deruni bir değişiklik... Niye?..

TUTUKLU: Herşeyi anladım artık. A'dan Z'ye her şeyi anladım. Herşeyin ne kadar mükemmel olduğunu gördüm. Bundan böyle kim olursa olsun ister başka bir ülkenin çavuşları, ister ajanları... Söylüyorum size, tümünün başını ezeceğim. Yeter artık bu ne idüğü belirsiz sapıkların yaptıkları...

KOMUTAN: Doğrusu senden beklemezdim bunu. Hükümete karşı mücadeleden vazgeçmek ha... Peki kim yapacak bu mücadeleyi?.. Şunca yıldan beri zindanlarda çürüyen, ülkenin en kıdemli, en sabırlı, en inatçı Tutuklusunu da pes ederse, vay bu memleketin haline...

TUTUKLU: Tam üstüne bastınız. İşte ben de ülkenin en kıdemli, en sabırlı ve de en inatçı tutuklusuyum için pes ediyorum ya... Benim bu ülkenin hapishanelerindeki tek tutuklu olduğum doğru mu?..

KOMUTAN: Maalesef doğru...

TUTUKLU: Görüyorsunuz ya... Bir tek bende kaldım bu hapishanede. Geri kalan herkes yurdu muzun dünyanın en adil, en yüce, en mükemmel rejimiyle idare edildiğine inanmış... Benim o zamanki mücadele arkadaşlarım işledikleri hata ve günahlarını anlayıp pardon demişler, evlerine dönmüşler. Söyleyin bana, lütfen piyasada tevkif edilecek bir kimse, bir tek kimse bulabiliyor musunuz?.. Bulamazsınız değil mi?.. Suikastçı olarak bir ben kaldım... Ama ne suikastçı ya... Size bir şey itiraf edeyim mi: Aslında ben bir pul meraklısıyım.

KOMUTAN: Ne malum bu işle uğraştığın?.. Demek pul meraklısısın... Peki, Dahiliye Nazırına bombayı cinler, periler mi attı?..

TUTUKLU: Aman Sayın Komutan Bey... Ne olmuş attıysam?.. Bomba patlamamıştı ki... Sizin gibi usta, tecrübeli bir polis amirinin böyle patlamayan bombadan söz etmesi çok garip, hem de esef verici bir şey...

KOMUTAN: Doğrusu anlamıyorum sizi. On yıl boyunca suçunu itiraf ettiremedik sana... İyilikle yola getirmek istedik olmadı... Küfür ettik olmadı... Tehdit ettik olmadı... Para teklif ettik olmadı...

TUTUKLU: Bir şey daha yaptım...

KOMUTAN: Ne yaptın?.. Haaa... İmza yerine Prensimizin ve Kral Naibi Amcasının yüzüne tükürdün...

TUTUKLU: Ben yaptım değil mi bütün bunları... Ne ayıp... Densizlik, utanmazlık, terbiyesizlik bu... Şimdi o zaman yaptıklarından çok pişmanım Komutanım...

KOMUTAN: Demek şimdi bir kalemde bütün bu geçmişi silip atmak istiyorsun öyle mi?..

TUTUKLU: Evet Komutanım... Fikirlerim ve inançlarım yüzünden böyle kukumav kuşu gibi tek başıma kalmasaydım belki de mücadeleme devam ederdim. Ama bir düşünün bir kere, şu güzel, şu yanından yöresinden bereket fışkıran ülkemizi... Prensimiz ve Kral Naibi Amcası sayesinde nurlu ufuklara doğru yol alırken ve tekml hapishaneler boşken... Yalnız ben tek başıma... Olmaz... Olamaz, Sayın Komutanım... Size samimiyetle söylüyorum ki, eski fikirlerimden, davranışlarımdan öğreniyorum artık. Rica ederim düşünün bir kere... Bütün millet yüce Prense ve Kral Naibi Amcasından yana ve bana karşı olduğuna göre işin içinde birşey var. Sözün kısası Komutan Bey, hükümetimizin üstüne, Dünyanın hiçbir ülkesinde böylesine adil, böylesine güçlü bir hükümet yoktur...

KOMUTAN: Yalan be... Yalan beyanda bulunmaktan, polisi fuzuli işgalden seni mahkum ettirim...

TUTUKLU: Ne buyurdunuz?

KOMUTAN: Yani demek istiyorum ki, Tutuklunun hükümetimiz hakkında söyledikleri tabii sevindirici... Bununla beraber bu fikirlerin gereken samimiyette olup olmadığını incelemek zorundayım. Yalnız daha önce elini ayağını öpeyim, doğru cevap ver. Hükümetimizin mükemmel olduğunu, hem de adil olduğunu nereden biliyorsun?..

TUTUKLU: Aman Sayın Komutanım, böyle şeyler sormayın bana... İyiden iyiye şaşırıyorum. Sizin gözlerinize perde inmiş, olanı biteni görmüyorsunuz. Yurdumuz bugünkü kadar şaşaalı bir devir yaşamış mıdır hiç?.. Bakın dinleyin: Hani şu üstünde kıvrılıp yattığım kerevet var ya... Hah... İşte bu kereveti diklemesine koyup, üstüne de ağaçtan yapılma su testisini yerleştiriyordum, en üstede ben çıkıp, ayak parmaklarımın ucunda güç bela dikilip durduğum zaman, zoru zoruna hücremin hava deliğine ulaşabiliyordum. Pencereden bir çayırılık görünüyordu. Her bahar çeşitli çiçeklerle donanan bir çayırılık... Köylüler hasat zamanı çayır biçmeye geliyorlardı. Onların coşkunluğunu görmenizi çok isterdim. Ben o küçücük pencereden bir refah ve huzur devleti vatandaşlarının her yıl daha da artan olağan üstü kaynaşmasına ve beraberliğine tanıklık ettim...

KOMUTAN: Hapishane tüzüğüne göre pencereden bakmak yasaktır.

TUTUKLU: Bu yasak siyasi mahkumlar için değil... Hem durun canım sözümü kesmeyin... Daha neler gördüm neler... Hani şu karşı tepe var ya, işte on yıl içinde o tepede öyle bir endüstri doğdu ki kaştım kaldım vallahi... Mesela bir baca var. Sabah akşam dumanı tütüyor. Onun ne olduğunu biliyor musunuz?.. Ne bacası o?..

KOMUTAN: Ölülerin yakıldığı fırının bacası olacak...

TUTUKLU: İyi ya... Ne olmuş? Ha fabrika bacası olmuş ha ölülerin yakıldığı fırının bacası... İkisi de baca değil mi?.. Tütüyor mu?.. İkisi de endüstri değil mi?.. Yani Komutanım... Ne bekliyorsunuz?.. Ölü ölür ölmez yakmadan mı toprağa versinler Tanrıyı tanımayanlarında, taniyanlar gibi, ölülerine istediklerini yapmaya hakları yok mu? Devletimizin laik bir devlet olduğunu unutuyor musunuz yoksa?..

KOMUTAN: Neeee?..

TUTUKLU: Bunu bırakalım... Kültürü, sanatı ele alalım. Hücremde uzunlamasına gidiş gelişleri-

mi düşünelim bir kere... Biliyorsunuz hücrem dört köşedir. Bense bu dört köşe hücrede hep uzunlamasına gidip gelebiliyorum. Hücrenin mimarisine doğrusu hayranım...

KOMUTAN: Haklısınız.

TUTUKLU: Gördünüz mü?

KOMUTAN: Unutmayınız ki, görev başındayım. Görevimi ciddiye alırım. Şunu demek istiyorum: Sizdeki bu değişikliği öyle kolay kolay kabul edemem. Önce vicdanınızı yoklamam gerekiyor. Bakalım ne derece saf?.. Ortalığı biraz fazla toz pembe görüyorsunuz gibi geliyor bana. Mesela, ekonomik hayatımız sizce edilmemiş midir? Tıpkı demiryolları teşkilatında olduğu gibi...

TUTUKLU: Bizde demiryolu teşkilatının bir gösteriştten ibaret olmadığını devletin en azılı düşmanı bile kabul eder.

(Susku. Komutan ve Tutuklu susarak birbirlerine bakarlar. Komutan ayağa kalkıp, konuşmadan büronun içinde bir aşağı bir yukarı dolaşır... Bir an durur. Prens ve Kral Naibi Amcasının resimlerine bakar. Tutuklu, tıpkı ping pong masasında topun gidiş gelişlerini seyreden birisi gibi, Komutan'ın hareketlerini izler...)

KOMUTAN: Demek ki siz bunlardan yanasınız?..

TUTUKLU: Tabii ki...

KOMUTAN: *(Resimleri göstererek)* Bu yandan mı, yoksa şu yandan mı?.. Bunlar hakkında hiçbir fikriniz yok mu?..

TUTUKLU: Anlamadım?

KOMUTAN: *(Sabırsız)* Haydi konuşun... Ne demek istediğimi bal gibi anladınız...

TUTUKLU: Bir şey anlamıyorum, Sayın Komutan...

KOMUTAN: (Öfkeli) Demek anlamıyorsunuz ha... Hayret doğrusu... Şu masım halinizi gören bir kimse, bağlı olduğunuzu söylediğiniz Prensimiz ve naibinin Generaline bomba değil de çiçek attığımızı sanacak. *(Esas duruşa geçer)* Prensimizin Kral Naibi Amcasının *(Rahata geçer)* hödüğün bir olduğu hiç aklınızdan geçmedi mi?..

TUTUKLU: (İsyan edercesine yerinden fırlar) Komutan... Rica ederim kendinize gelin... Yooo... Artık bu kadarı da fazla...

KOMUTAN: Peki, peki... Elbette hödük değil canım... *(Bir aşağı bir yukarı yürümesine devam eder)* Siz de kabul edersiniz ki, büyük adamların bazı küçük hatta küçücük zaafı vardır.

(Durur, gözlerini kırparak Tutuklu'ya bakar.. Tutuklu reaksiyon göstermez. Tutuklu'ya iyice yaklaşır, onu Kral naibine kışkırtmak için, boyuna göz kırpar. Tutuklu, bu göz kırpmalar sanki kendisi için değil de, başka birine yapıyormuş gibi, dönüp arkasına bakar... Susku...)

TUTUKLU: Bana niye öyle göz kırptıyorsunuz Komutan?..

KOMUTAN: (Üniformasının yakasındaki düğmeleri çözerek) Eh bee... Yuh... Şu haline bak yahu... Sizin gibi kaşarlanmış eski bir suikastçı tutmuş da, "Bana niye öyle göz kırptıyorsunuz" diye soruyorsunuz... Çüşş...

TUTUKLU: Özur dilerim. Bu saflık hatta saflığın ötesindeki bu enayilik hapisanelerimizin üzerinde bıraktığı pedagojik etkiden ileri geliyor. Bilmem pedagojik ve psikolojik yönlerden beni hapisnede öyle bir eğittiniz ki, öyle durmadan göz kırpmanın ne demek olduğunu anlamayacak hale geldim. Sakın bir ima falan olmasın bu?.. Yoksa Prensimiz ve Kral Naibi Amcasının yüce şahıslarıyla ilgili üzücü bir şey mi demek istiyorsunuz?.. Ne olur söyleyin Komutanım, beni daha fazla merakta bırakmayın...

KOMUTAN: Yani, siz diyorsunuz ki, Kral Naibi hödüğün biri değıldir, öyle mi?..

TUTUKLU: Hödük mü?.. Şu yüzünden bur akan ihtiyar için mi söylüyorsunuz bunları... Ayıp...

Ayıp...

KOMUTAN: (*Gider-gelir...*) Peki... Güzel... (*Durur*) Sizdeki bu olumlu gelişmeyi tebrik ederim. (*Tutuklunun elini sıkar*) Bununla beraber gerek siz, gerek ben hemen sevince kapılmayalım. Sizde gerçekten bir değişiklik olup olmadığını bilmem gerek önce. Siz şimdi Prensimiz ve Kral Naibi Amcası hakkında eskisi gibi düşünmediğinizi söylüyorsunuz, değil mi?.. Güzel... Ama modern psikoloji insanın gerçekten düşünürken, düşünmediğini sandığını öğretir. Ama düşünüyorsunuzdur. Biliyorsun ki, psikolojik bir gerçektir. Bazen sen sevgili Prensimiz ve Sayın Kral Naibi Amcalarına karşı bir şey düşünmediğinizi sanırken, yine de düşünmüşsünüzdür... Efendim?..

TUTUKLU: Olabilir... Doğrudur bu... Bazen düşünmediğinizi düşünürken, farkına varmadan düşünürüz. Ya da düşündüğümüzü sandığımız zaman, gerçekten düşündüğümüzün farkında olmayız. Düşünmek bir kudrettir Komutan...

KOMUTAN: (*Bilgiç ve şüpheli*) Bu hal yalnız birisine hizmet etmek söz konusu olduğu vakit doğrudur.

TUTUKLU: Öyledir efendim.

KOMUTAN: (*Ciddi*) Pekiiii... Prensimizin resmine bakmanızı rica edeceğim. Daha küçük değil mi?

TUTUKLU: Eh, her çocuk gibi.

KOMUTAN: Donuna eder demek istiyorsunuz değil mi?

TUTUKLU: Sayın Komutan ! Eğer rütbe ve üniformanız olmasaydı, sizden şüphelenirdim. Ama bir polis şefi bizim gibi Prensimizin donuna eden bir çocuk olduğunu kendi sözüyle söylerse bu söz katiben doğru olur. Eğer bu sözü bir tüccardan ya da meyhanedeki bir taşçı ustasından duysaydım herifin de ... [...] Gel gör ki, polis şefi söylüyor bunu. Hayır! Sizin sarf ettiğiniz bu söz bizim Prensimize tabii Kral Naibi Amcasına da olan derin saygı [...] başka bir işe yaramıyor.

(*Komutan yerine oturur. Yorulmuştur. Bu sefer Tutuklu ayağa kalkar, yazı masasına yaklaşır. İnsiyatifi ele geçmiştir.*)

TUTUKLU: İnanınız bana. Ben artık hükümet ve hükümet ileri gelenlerine dış bileyen eski sakat görüşlerimi terk ettim. Bendeki değişikliğin iki sebebi var. İç ve dış sebepler diyebilirim bunlara. Dış sebepler olarak ülkemizin her alandaki gelişmesini gösterebilirim. Bu gelişmeyi gazetelerden takip etmek mümkündür. Çevrenize bir göz atınız: her gün yeni buluşlar, her gün yeni gelişmeler. İnsanın bunları göstermesi için deve kuşu gibi başını kumlara sokması lazım. Bir de memleket uçuruma gidiyor diye saçmalayıp duruyorlar. Bu gibi şikâyetlerin zırvallığını belirtmek için, sizin maaşınızı ele alalım. Esaslı para geçiyor elinize, değil mi? Tek kelimeyle söyleyecek olursak, ben bu gidişata hayranım. Hayranlığımı da gizlemiyorum.

(*Tutuklu oturur, koltuğunu masaya yaklaştırır. Sesi gittikçe itimat telkin eder.*)

POLİSLER
OYUN 3 PERDE

YAZAN: Slawomir Mrożek
TÜRKÇESİ: Sedat Veyis Örnek
SAHNEYE KOYAN: Mahir Canova
DEKOR – KOSTÜM: Seza Altındağ

POLİS KOMUTANI: Nuri Altınok
MAHKUM: Kerim Afşar
POLİS ÇAVUŞU (KIŞKIRTICI): Zafer Ergin
KADIN: Melek Tartan
GENERAL: Haşim Hekimoğlu
BİR POLİS: Lutfi İlkıcı

KONUĞİT: Ali Akpınar
IŞIK: Ertekin Kulan – Hikmet Peker

1963-1964 sezonunda Devlet Tiyatroları'nda sergilenen
Polisler oyununun rol dağılımı

TUTUKLU: Bir daha eski düşüncelerime dönmiyeceğim. Bu konuda garanti veririm size. Çocukluğum başı boş geçti, bir amcam vardı... Ne de ahenk, düzen disiplin diye bir şey tanıyordum. Sıkı terbiyeye, tehdite, otoriteye isyan ediyordum. Bu bakımdan üstüme yoktu. Bütün benliğimi bir baş kaldırma duygusu sarmıştı. Ama yıllar geçtikçe bende bir değişiklik oldu. Şuna inandım ki kötü şeyler düşünmek bana doğuştan vergi. Başı boş bir asi, bir serkeş olan ben, suikastçıların piri olan ben, garip bir özleme kapıldım. “Neden ben böyleyim” diye sordum kendi kendime? Kader neden beni böyle sakat görüşlü bir adam yaptı? Neden yumuşak başlı, kanunlara bağlı bir insan değilim diye kendi kendimi yiyip bitiriyordum. Sonunda eski benliğimin öldüğünü, yerine yepyeni bir benliğin doğduğunu anladım. Ve yine anladım ki.

(Her ikisi birden ayağa kalkıp esas vaziyete geçerler.)

Prensimiz ve Kral Naibi Amcası en az bizler kadar iyi, akıllı ve erdemlidirler. Her gün biraz daha gelişen, her gün biraz daha uysallaşan şu güzel yurdumuzun biricik mahpusu olarak [...] doğrusu. Prensimiz ve Kral Naibi Amcalarının yönettikler şu parlak yurt havasını gölgeleyen kara bir bulut olmak utandırdı beni. Kanatları devletimizin gökkuşağını kirleten bir karga gibi gördüm kendimi. Polisler sırf benim yüzümden tutuluyor, gardiyanlar ve yargıçlar ben mahpusum diye evlerine gidemiyorlar. Hapishaneler benim yüzümden okul haline getirilemiyor. Bu durum beni acı acı düşündürdü, dertli etti. Siz sayın Komutan, siz bile benim yüzümden şu küflü büroda pinekleme zorunda kalıyorsunuz. Halbuki ben olsam, elinize bir olta alıp balık tutar, sırtınızdan şu sıkıcı formayı çıkartıp, kırlara avlanmaya giderdiniz. Sözü kısası: partiyi kazandınız. Polis görevini tam manasıyla yapıştır. Hükümete karşı dış bileyen son suikastçı da silahını bırakıp, Prensimiz ve Kral Naibi Amcasına hayır duası okuyan vatandaşlar arasında katılmaktan başka bir şey düşünmüyor. Böyle bir şey dünya tarihinde ilk defa meydana geliyor. [...] Bugün hayatınız boyunca çalışmalarınızın meyvesini tatmış bulunuyorsunuz. Emredin de, zafer takları kurulsun büyük meydanlara. On yıl boyunca, bana imzalatmak istediğiniz hükümete bağlılık belgesini bugün imzalayacağım. Sonra da ver elini hürriyet deyip, bütün varlığımla hükümetinizi destekliyeceğim. Prensimiz ve Kral Naibi Amcasına açık bir mektup yazmak istiyorum. Bu mektup şimdiye kadar yazılmış mektupların en saygılısı, aynı zamanda da en alçak gönüllüsü olacak.

KOMUTAN: Pul merakınızı hatırlıyor musunuz?

TUTUKLU: (Şaşkın) Evet. Ama nereden aklınıza geldi bu?

KOMUTAN: Hele bir daha düşünün bakalım, gerçekten bizi bırakıp gitmek istiyor musunuz? Acele işe şeytan karışır derler. Kalsanız fena olmaz. Pul koleksiyonunuzu zenginleştirmenize yardım ederiz. Dünyanın bir çok ülkelerinde ajanlarımız var. Oralardan rapor gönderirler bize. Zarfların üzerindeki pulları size veririz. Dışarıda bu güzelim pulları öyle kolay kolay bulamazsınız.

POLİS: (İçeri girer) Çavuş döndü.

KOMUTAN: Gelsin.

(Çavuş girer. Kırmızı yanaklı, kuvvetli bir adamdır. Sakalı ötekilerden iki misli büyüktür. Aksar. Polis, Çavuş'un yürümesine yardım eder. Gözünün altı yediği yumruklardan morarmıştır. Prens ve Kral Naibi amcasının resimleri önünde esas vaziyete geçer, sonra bir koltuğa gidip, yığılır kalır. Sırtında eski bir palto, başında kenarlı yeşil bir şapka vardır.)

Eee, Çavuş, iler tıklarında gitti mi? Suratınız berbat sizin. Ne oldu?

(Çavuş inler.)

KOMUTAN: Bir yeriniz mi acıyor?

(Çavuş başını evet anlamında sallar, cebinden çıkardığı mendiller morarmış gözünü kapar. Komutan Polis'e dışarı çıkmasını işaret eder. Polis çıkar.)

Anlat bakalım, ne oldu?

ÇAVUŞ: Kışkırtıcılık yaparken bir iyice patakladılar beni.

KOMUTAN: Kimler? Her halde balık değil?

ÇAVUŞ: Maalesef halk. Kanunlara ve hükümete itaat eden vatandaşlar doğdüler.

KOMUTAN: (*Karanlık bir şekilde önüne bakar*) Bunu bekliyordum zaten.

TUTUKLU: Haklıymışım değil mi, Sayın Komutan?

KOMUTAN: (*Sert bir şekilde Çavuş'a*) Şu inlemeyi bırakın da, olanı biteni anlatın!

ÇAVUŞ: Sizden talimat alır almaz, derhal hazırlığa başladım. İlk sivil bir elbise edindim. Sivil elbise giymeyi oldum olası sevmem ya. Neyse... Tanımasınlar diye başıma şu gördüğünüz şapkayı geçirdim, sırtıma da su geçirmeyen einsten bir palto aldım. Sonra sokağa çıktım. Bir süre hükümet dairesinin önünde çevreyi kollayarak kaldırımları arşınladım. Ama hükümet aleyhine kışkırtabileceğim şöyle işe yarar kimseye raslıyamadım. Bunun üzerine gidip (*ayağa kalkar, esas vaziyete geçip*) Prensimiz ve Kral Naibi Amcasının heykelleri önünde durdum. Fakat yine kimseyi gözümde kestiremedim. Siz de bilirsiniz ya, millet meydanda ağlanmaz, acele adımlarla işine gücüne gider. Baktım iş yok, oradan da voltamı aldım. Azıcık uzaklaşmıştım ki, bir de ne göreyim, millet bir bira kulübesinin önünde kuyruğa girmemiş mi? Hemencecik kuyruğa sokuldum. Etrafımı şöyle bir kestim göz ucuyla. Yanımyörem, kulübenin önü orta halli vatandaşlarla dolu. Otuzla kırk yaşarlı arasında gündelikçi sınıfı. Tam yuvasına düştük, dedim kendi kendime. Yavaş yavaş öne doğru sokulmağa başladım... Sokulurken de, söze nereden başlayayım, burada hangi taktik söyler diye düşünüyordum. Sıra bana geldiği vakit, [...] Biracıya: “şöyle doğru dürüst, rabitalı tarafından küçük bir bira!” dedim. Dikkat ediyor musunuz, Şef, “Doğru dürüst rabitalı bir bira!” Bu sözün altında ne yatıyor? Hükümetin işlerinin doğru dürüst olmadığı... Sözde biri için söylenmiş... Ama aslında... Anlıyorsunuz ya, falan filan... Biracı ya söylediğim lastıklı sözü anlamadı –çünkü pek zeki bir adama benzemiyordu- ya da anlamak istemedi. Sadece kara bira mı olsun, yoksa ötekinden mi? diye sordu. Bunun üzerine ben işi aleniye döktüm: Hangisi olursa olsun, nasıl olsa batmışız dedim. Ziraatimiz mahvolmuş zaten. Çalmazsan ayın sonunu getiremiyor sun... diye başladım veruştirmeye. Baktım arkamdakiler bana iyice sokuluyorlar. İçlerinden biri devlet memuru olduğunu, eğer bu sözlerimle hükümetimizi kastediyorsam buna göz yummayacağımı söyledi. Açtım ağzımı, yumdum gözümü. Ne hayvancılığımız, ne dış ticaretimiz, ne şuyumuz, ne buyumuz kaldı kötülemediğim. Hatta polislere de, bilhassa gizli emniyette çalışan polislere de veruştirdim durdum. Bunun üzerine meşin kasketli bir oğlan üzerime yürüyüp: “Polise lâf yok!” dedi. Bu işi daha uzatarsan, askeriye hakkında da söylenmeye başlayacaksın. Tanrı bilir ya askerlik süresinin kısaltılmasını ya da kışlaların kaldırılmasını isteyeceksin. Bak buna tahammül edemem arkadaş, sonbaharda askere edecekler beni. Oğlan sustu, bu sefer biraz uzakta duran yaşlı bir kadın “Polisimizi beğenmeyen şu herife bakın!” diye yırtınmaya başladı. Geçen hafta evini araştırsınlar diye polise dilekçe vermiş de, şu rezil herif buna engel olmaya çalışıyormuş da, yok bir ev dipten doğru polis tarafından araştırılmazsa insan kendini rahat hissetmezmiş de... Falan filan... Falan filan ama, baktım bu sefer işler sarpa sarıyor. Ama benim öyle kuru gürtlütye pabuç bırakacak bir adam olmadığınızı bilirsiniz, Şef. Çocukluğumdan beri emniyette çalışırım. Sivil elbise giymeyi hiç sevmem ama, görev icabı katlanıyorum işte. Kışkırtıcı olarak çalışmak ne kadar güçtür, bilirsiniz: ama güçlüğü nisbetinde de kutsaldır... Sözü oraya getireceğim ki, yaşlı kadının yırtınmasına aldırmaıyıp, veruştirmeye devam ettim. Vergilerin adaletsizliğinden, halkın ezildiğinden, hastahanelerin rezilliğinden bahsettim. Sonunda da (*Ayağa kalkar, esas vaziyete geçer*) Prensimiz ve Kral Naibi Amcası baştım gamatayı! Vay! Bunu söyleyen sen misin, diye bağıarak üstüme çullanıp, sille tokat giriştiler. Ama ne girişiş!

TUTUKLU: Bravo! Cesur bir halk doğrusu!

ÇAVUŞ: Dayağı yerken hem üzüldüm, hem sevindim. Üzüldüm, çünkü emrinizi yerine getire-

medim. Hiç olmazsa bir tek kişiyi kışkırtıp da tevkif edebilseydim... Sevindim, çünkü *(ayağa kalkar esas vaziyetine geçer)* Prensimiz ve Kral Naibi Amcası ve onların idareleri halk tarafından öyle sevilip, sayılıyor ki, bunu siz bile *(morarmış gözünü gösterir)* şu gözümden çok güzel anlayabilirsiniz.

TUTUKLU: *(Kendi kendine, coşkunlukla)* Ne eşsiz bir ülke! Ne eşsiz bir halk! Sayın Komutan! Çavuşunuzun anlattığı şeyler görüşlerimi iyice kuvvetlendirdi. Eskiden yapmış olduğum şeyler bana utanç veriyor. Hükümete bağlılık belgesini hemen imzalıyacağım. Bir kalem rica edebilir miyim?

KOMUTAN: *(Kederli)* Acaba vazgeçmeniz mümkün değil mi?

TUTUKLU: Beni bundan hiç bir şey vazgeçiremez. İçinde bir sürü hatıram bulunan şu binayı terk eder etmez, doğruca hükümet emrinde çalışmağa gideceğim. Haydi imzalıyayım!

KOMUTAN: Demek pullardan vazgeçiyorsunuz?

TUTUKLU: Beni *(ayağa kalkar, esas vaziyete geçer)* Prensimiz ve Kral Naibi amcasının hizmetinde çalışmak gibi bir görev beklerken, pulun sözü mü olur, Komutan? Hizmet etmenin manevi hazzı yanında pul koleksiyonu kaç paralık iştir. Şu kadar yıllık karanlık anarşi devrinin sonunda içimi uysal bir vatandaş olmanın sevinci kaplarken, pul dalgasının esamisi mi okunur?

KOMUTAN: Peki. Size artık baskı yapmak istemem. İşte kağıt, işte kalem, işte mürekkep! Siz kendiniz istediniz bunu.

(Kağıdı ve kalemi kızgın bir şekilde Tutuklu'nun önüne sürer.)

TUTUKLU: Çok şükür! (İmzalar)

(Komutan kağıdı alır, imza yerine hohlyarak kurutur. Sonra zili çalar. İçeri polis girer.)

KOMUTAN: *(Polis'e)* eşyalarını getiriniz. *(Tutuklu'ya)* Beni hayal kırıklığına uğrattınız doğrusu. Ben sizi sözünüzden dönmez birisi olarak bilirdim. Bunca yıldır belgeyi imzalamamak için direnip, durmuştunuz. Şimdiyse bir kalemde...

(Polis, Tutuklu'nun bir pelerin, bir maske, bir bombadan ibaret öteberisini getirir.)

KOMUTAN: Sizi tevkif ettiğimiz zaman üstünüzde bulduğumuz şeyleri geri vermek zorundayız.

TUTUKLU: Geçmiş günlerin hortlakları... *(Polisin elinden pelerini alıp, koluna atar, maskeyi de cebine sokar. Polis bombayı uzatır.)* Tövbe! Artık istemem! Bundan sonra bombalara paso! Sayın Komutan, bu bombayı birlikte burada geçirdiğimiz tatlı saatlerin bir hatırası olarak kabul eder misiniz? Kabul ederseniz, bana karşı kazanmış olduğunuz babaca zaferin bir şahidi olarak kalır. Son suikastçıdan arta kalan en son şey... Maskeyi de lütfen... *(Cebinden maskeyi çıkarır.)*

KOMUTAN: Nasıl isterseniz. *(Bombayı ve maskeyi umursamaz bir şekilde alıp, masanın gözüne kilitler)*

TUTUKLU: Sizi yürekten kutlarım. Son suikastçı öldü artık. Onun yerine yeni bir vatandaş doğdu. Sizin yerinizde olsam üç pare top atılmasını emreder, adamlarımıza da üç gün izin verirdim. Şu andan sonra sizin için artık yapılacak bir iş olmadığına göre, üç günlük tatilin sözü mü olur. Allah ısmarladık. Teşekkürler...

KOMUTAN: Bir şey değil.

(Tutuklu, Komutan'ın, Çavuş'un ve Polis'in elini sıkıp çıkar. Arkasından askeri bir dönüş yaparak Polis çıkar. Komutan ve Çavuş susarak önlerine bakarlar. Birden Tutuklu'nun sokaktan içeriye dolan bağıırışı duyulur.)

TUTUKLU: Yaşasın Prensimiz ve Kral Naibi Amcası!

KOMUTAN: *(Elleriyle yüzünü kapar)* Allahım! Allahım!

ÇAVUŞ: Şu herifi biraz kışkırtabilseydik keşke...

İKİNCİ PERDE

(Çavuş'un -kışkırtıcının- evi. Duvarda Prens ve Kral Naibi amcasının portreleri. Ayrıca Çavuş'la karısının *evlilik resimleri*. *Kapı pencere iyice bellidir. Bir masa, iki koltuk. Alçıdan yapılmış bir manken. Mankenin üstüne Çavuş'un iyice temizlenmiş, üstü nişanlarla süslü üniforması giydirilmiştir. Mankenin hemen yanında küçük bir paravana. Paravanın arkasında uzun ve türlü bir çift çizme görünür. Bir kauçuk ağacı; bir palmyede olabilir. Küçük bir masa üzerinde cimmastik aletleri... İki taraflı bir el güllesi bilhassa gereklidir. Polis Komutanı ve Çavuş'un karısı. Komutanın elbisesi I.Perdedekinin aynıdır. Yalnız yüzünde bir maske. Üniformasının üstünde bir pelerin vardır. Eli kılıcının kabzasındadır.)*

KOMUTAN: (Pelerini gözlerine kadar çekik) Kocanız evde mi? Günaydın!

KADIN: Daha işinden dönmedi.

KOMUTAN: Daha işinden dönmedi mi? Onun bugün izin günü değil mi?

KADIN: Kocam dinlenmeyi sevmez. Bir şey mi istiyordunuz?

(Komutan odanın ortasına kadar gelir, pelerini sıyrır.)

Aaaaa! Sayın Komutan!

KOMUTAN: Pısssttt! Yavaş olunuz! Kocanız ne zaman döneceğini söylemedi mi?

KADIN: Hayır, söylemedi. İçinden onu bunu kışkırtmak geldi. Kalktı, gitti. Ne zaman döner, bilmem.

KOMUTAN: Lütfen rahatsız olmayınız. Dikiş dikiyorsunuz galiba.

KADIN: (Mahcup, elindeki işi saklamaya çalışır) Ah.. İvır zıvır işte... Kocamın donunun şeritlerini dikiyordum da... Kocam sivil elbise giydi mi, kendini öyle kötü hissediyor ki... Hiç olmazsa iç çamaşırlarında resmi bir şey olsun istiyor. (Ses tonunu değiştirerek birden, yalvararak) Sayın Komutan!

KOMUTAN: (Etrafa bakınır) Ne var?

KADIN: Ne olursunuz, kocamı bu görevden alınız. Sivil elbiseyle kışkırtıcılığa göndermeyiniz onu.

KOMUTAN: Neden?

KADIN: Sivil giyinip de milleti kışkırtmaya gittiği günden beri öyle değişti, öyle değişti ki, ağzından çıkanları duysanız, kulaklarınıza inanmazsınız. Sivil olduğu günler, kocam gidiyor, yerine bir başkası geliyor. Komutan Bey kocam üniformasız yaşayamaz, perişan olur. Erir biter.

KOMUTAN: Çok rica ederim, resmi elbiseyle nasıl olur bu iş? Millet ancak sivil elbiseyle kışkırtılır.

KADIN: Hiç değilse, şapka yerine bir miğfer filan giyse... Efkarını biraz olsun dağıttırdı.

KOMUTAN: Olmıyacak şeyler söylüyorsunuz, miğfer dikkati çeker.

KADIN: Öyle ya, haklısınız. Uzun zamandan beri hiç kimseyi tevkif edemedi. Üzüntüsünü size belli etmiyor, sayın Komutan, ama ne çektiğini ben biliyorum. Evde de rahat, huzur kalmadı. Yüzünden düşen bin parça oluyor. Bir teki bir tek kişi tevkif etse düzelecek vallahi!

KOMUTAN: (Vecize yumurtlarcasına) Tevkif etmek için, sağı solu kışkırtmak gerekir.

KADIN: (Üzgün) Kışkırtmayla adam tevkif edileceğinden umudumu kestim ben artık.

KOMUTAN: Şöyle tevkif edilmeye elverişli birisini tanıyor musunuz?

KADIN: Nerdeee? Millet öyle uysal, öyle yasalara bağlı ki... Esasen bir anguta raslasaydım, nasıl olsa kocama haber verirdim. Böylece o da kendi kendini yiyip bitirmekten kurtulurdu. Zaten "hiç şaşkın kuş var mı?" diye her gün sorup duruyor.

KOMUTAN: Komşularınızdan şöyle işe yarar kimse yok mu? Uzak akrabalarınızdan birisi de olabilir.

KADIN: Hıhhh... Hepsi de baştan aşağı namus, baştan aşağı itaat kesilmişler! Bir zamanlar bizim sokakta yaşlı bir adam vardı! Allahın günü sızlanır dururdu, ama hükümetten değil, bel ağırlarından.

Zaten hemencecik öldü. Çok temkinliydi. Bana öyle geliyor ki, herif yanılıp şaşıp da ağzından hükümet aleyhine kaçırmamak için öldü.

KOMUTAN: Evet... Evet... Her yerde sükûnet, her yerde sessizlik...

KADIN: Ah, sayın Komutan, epey oluyor tanışalı... O beni ihbar etmişti, ben de onu. Böylece birbirimizle tanışmış olduk.

KOMUTAN: Çocuklarınız var mı?

KADIN: İki tane. İçeriye hapsettim. Bırakayım mı?

KOMUTAN: Hayır. Rahatsız etmek istemem onları. Kocanızı görmek için şöyle bir uğrayıverdim.

KADIN: Belki gelmiştir. İçeri girmeden önce, muhakkak merdivenin altını filan yoklar. Hemen bir bakayım...

(Pencere açılır. Çavuş sivil kıyafetle pencereden içeri girer. Üstünde kötü bir palto, elinde yeşil bir şapka.)

ÇAVUŞ: Gözlerime inanamıyorum! Sayın Komutan fakirhaneye şeref vermişler!

KOMUTAN: Pıssttt. Resmi bir görevle geldim. Bu meseleyi sonra konuşuruz. Niye kapı dururken, pencereden girdiniz?

ÇAVUŞ: Nasıl olsa eve geliyorum diye düşündüm. Ha kapı, ha baca. İkisi de aynı yol. Olur, a bakarsınız damların üstünde hükümet aleyhinde bir şeye raslarım, dedim. Çünkü sokaklarda asayış berkemal.

KOMUTAN: Bari, bir şeye rasladınız mı?

ÇAVUŞ: (Kollarını açarak) Kuşlardan başka hiç kimseye, sayın Komutan.

KOMUTAN: Siz oradasınız sandı da, sahanlığa bakmağa gitti.

ÇAVUŞ: Sahanlığa daima göz kulak olur. Elbise mi değiştirirsem, sizi rahatsız etmiş olur muyum, sayın Komutan? Üstümde resmi elbise olmadı mı, kendimi çıplakmışım gibi hissediyorum.

KOMUTAN: Değişebilirsiniz evinizdesiniz. Üstelik de bugün dinlenme gününüz.

ÇAVUŞ: (Paravananın arkasına gider) Evet bugün izinliyim. Ama bugün birşeyler yapabilirim diye düşünmüştüm. Öğleden evvel etrafı biraz kıskırttıysam da, kimseler tınmadı. Millet keyifli keyifli dolaşıp, “yaşa” diye bağırıyor.

KOMUTAN: Bu asayışı size borçluyuz.

ÇAVUŞ: (Kuşmalar sırasında paravananın arkasında üniformasını giyer) İltifat etmeğe değmez, sayın Komutan. Şöyle bir dolaşıp bir iki kişiyi kıskırtmadan rahat edemiyorum. Hani bu iş hoşuma da gitmiyor değil.

(Susku. Çavuş giyinmesini bitirmiştir. Üniformasıyla odanın ortasına gelir. Kılıcını kuşanmıştır. Keyifle gerinir.)

Ohhh... [...] İşte şimdi kendimi evde hissediyorum. İşten dönüp de, resimleri giyinince. Bu nasıl bir keyiftir, bilemezsiniz. Yani... Şey... Affedersiniz.! (Şefine karşı saygısızlık ettiğini anlar, hemen esas vaziyete geçer.) Bu alışkanlıkla hep sivil elbiseyle iş görmekten oluyor, Şefim. Sivil elbise hemencecik insanın ahlakını bozuyor. Affedersiniz... Bir daha gevşemem, sayın Komutan.

KOMUTAN: Saçma! Daha önemli şeyler konuşmak için geldim ben. Bir bahane bulun da karınızı dışarıya gönderiniz. Hâlâ sahanlıkta olacak. Amma da gayretli kadınmış, ha! Sizinle gizli bir şey konuşacağım.

ÇAVUŞ: Emredersiniz, Şef'im!

(Dışarı çıkar, merdiven sahanlığında hafifleyen ayak sesleri... Komutan pelerini çıkartıp oturur. Adımlar. Çavuş gelir.)

Su geçirmez cinsten çiriş almaya yolladım.

KOMUTAN: Daha iyi bir bahane bulamadınız mı?

ÇAVUŞ: Bahane değil ki bu. Şu son meselede, hani beni iyice ıslatmışlardı ya, işte o zaman pal-tom yırtılmıştı.

KOMUTAN: Peki... Peki... Hemen dönüp gelmez ya?

ÇAVUŞ: Üç çeyreğe ancak gelir.

KOMUTAN: Gelişim, sizi şaşırtmışa benziyor, değil mi?

ÇAVUŞ: Buyurduğunuz gibi.

KOMUTAN: Demek ki şaşırdınız?

ÇAVUŞ: Hem de nasıl! Polis Komutanı benim fakirhanede. Olacak iş mi bu? Doğrusu bir ihtilâl beklerdim de bunu beklemezdim.

KOMUTAN: Kendimizi kaybetmeyelim Çavuş! Ayrıca, uyanık bir Polis Çavuşu her an ihtilâl olacakmış gibi tetikte olmalıdır. Neyse, söylemek istediklerim bu değil. Görevinizi mükemmel bir şekilde yerine getiriyorsunuz.

ÇAVUŞ: Başka türlü olabilir mi?

KOMUTAN: Sizin şu örnek davranışınızda görev tutkusunu, dikkat ve özeni oldukça aşan bir şey var, Çavuş.

(Çavuş esas vaziyete geçer.)

Rahat ediniz, daha iyisi, oturunuz.

ÇAVUŞ: Müsaade ediniz de oturmayayım... Eee, şey... Eğer sayın Komutan anlayış gösterirlerse, biraz cimnastik yapmak istiyorum.

KOMUTAN: Cimnastik mi?

ÇAVUŞ: Evde olduğum zaman, tam bu saatlerde vücudumu çalıştırırım da... El güllesi veya yaylı aletle bir iki hareket yaparım. Vücudumu geliştirmem gerek... Her ihtimale karşı, anlarsınız ya... İnsan kendini kuvvetli hissediyor. (*Adalesini şişirir*) Sayın Komutan pazumu yoklamak isterler mi?

KOMUTAN: Hayır. Buradan görüyorum. O kadar istiyorsanız, yapın cimnastiğinizi...

(Çavuş kollarını sıvayıp, masanın üstündeki el güllesini alarak, Komutanın önünde jimnastik durumuna geçer. Belirli aralıklarla gülleyi kaldırır, indirir. Aynı zamanda söylenenleri dikkatle dinler. *Zaman zaman kuvvetim artmış mı diye, dirseğini eğip, pazusunu yoklar. Komutanın da konuşmasına iyice kulak vermiştir.*)

KOMUTAN: Dediğim gibi siz sadece mükemmel bir polis değilsiniz. Siz aynı zamanda... Şey... Biliyor musunuz. Ben sizde daha önemli birşey keşfettim.

ÇAVUŞ: (*Tam askerçe*) Baş üstüne Komutanım!

KOMUTAN: Ben sizde, bir fikrin mümessilini keşfettim.

ÇAVUŞ: Baş üstüne Komutanım!

KOMUTAN: Eğer göreviniz gerektirirse, hoşlanmadığınız halde sivil elbise giyer misiniz?

ÇAVUŞ: Giyerim Komutanım. Görev için her şeye katlanırım.

KOMUTAN: Tam istediğim cevap. Siz görevinizin kutsal tapınağında, günlük duygularınızı bir dereceye kadar körletebilirsiniz. Buna inanıyorum, fakat bu yetmez. Bende uzun zamandır hakkınızda şöyle bir kanaat belirdi: sizin her çeşit emre gözünüzü bile kırpmadan boyun eğişiniz, mesleğinize körü körüne bağlılığınız bence hakkıyla yerine getirdiğiniz görevinizden daha üstündür. Her ne kadar göreviniz hiç de kolay değilse. Ne dersiniz buna?

ÇAVUŞ: Baş üstüne Komutanım!

KOMUTAN: Doğrusu gözüme bir herkül gibi görünüyorsunuz. Gördüğünüz işler kuşkusuz zor ama zor olduğu kadar da faydalı... Fakat bu işlerin hep herkülün şanına yaraşır cinsten olamadığı da

meydanda. İcinizde, bir kuvvet gizli Çavuş. Bu öyle bir kuvvet ki, günlük görevinizde ancak bir kısmı kendini gösteriyor. Çünkü siz görevine düşkün bir memurdan da üstünsünüz. Siz, asayiş ve disiplin fikriyle dolu bir kimsesiniz. Siz polis düşüncesinin bir evliyası, polislerin ermiş bildiği kutsal bir kişisiniz. Çavuş, şu son sıralarda dökülüyorsunuz.

ÇAVUŞ: Doğru dürüst uyku uyuyamıyorum, sayın Komutanım.

KOMUTAN: Demek nedeni bu. Söyleyiniz bakalım, rüya falan görüyor musunuz?

ÇAVUŞ: Evet. Ama hepsi de saçma sapan şeyler...

KOMUTAN: Anlatınız.

ÇAVUŞ: Ben de bilmiyorum, nasıl oluyor bu. Bazen rüyamda iki kişi oluyorum.

KOMUTAN: Herşeyi anlatın... Çekinmeden...

ÇAVUŞ: Birisi resmi olan ben, öbürü de sivil olan ben. İkimiz de büyük bir tarlada gidiyoruz. Kuşlar cıvıldaşıyor... Hava sıcak... Derken bana, yani her ikimize, sivil olanla resmi olan bana... Şey ruhumda... Yani ruhumuzda öyle birşey oluyor ki... Kendiliğinden tabii. Uzakta bir yerde çayırılık buram buram tütüyor. Tıpkı ilk baharda olduğu gibi. Sonracığıma... Birisini tevkif etmek için, içimi öyle bir keyif, öyle bir özlem kaplıyor ki, sormayınız. Bu keyifle tarlanın kıyısındaki bir tavşanı ya da kuşu [...] yakalamak işten bile değil. Çevreme bakıyorum, daha doğrusu bakıyoruz, gözlerimizi dört açıyoruz, ama boşuna... Ortalıkta tevkif edilecek tek yaratık yok! Kendimi yere atsam, yumuşak toprağa başımı sokarak zırlı zırlı ağlasam da bir tek kimse yok. İşte o zaman başlıyorum en zırva şeyi görmeye...

KOMUTAN: (*Heyecanla*) Devam! Devam!

ÇAVUŞ: O zaman rüyamda kendi kendimi tevkif ediyorum. Yani resmi elbiseli ben, sivil kıyafeteki öteki beni tevkif ediyor.

[...]

KOMUTAN: Bu anlattığınız şeyler çok ilgi çekici, Çavuş. En son tevkifinize ne kadar oluyor?

ÇAVUŞ: (*Yıkılmış durumda*) Ohoooo... Çok oluyor.

KOMUTAN: Şimdi size söyleyeceğim şeye iyice kulak veriniz.

ÇAVUŞ: Baş üstüne Komutanım!

KOMUTAN: Biz artık bir daha kimseyi tevkif edemeyeceğiz.

ÇAVUŞ: (*Elinden gülleyi düşürür*) Niye?

KOMUTAN: [...] (odanın içinde gidip gelmeğe başlar) Dahası da var: sizin oğlunuzda, torununuzda, torununuzun torunu da artık kimseyi tevkif edemeyecekler. Bütün polis teşkilâtı bir uçurumun kıyısına gelip durdu! Felâketin arifesindeyiz. Bir polis ne için vardır? Yürürlükteki düzene kafa tutan birisini tevkif etmek için, değil mi? Ama yürürlükteki düzene artık kafa tutan kimse yok ki! Ha! Daima iyiye doğru giden bir polis teşkilâtının çalışması sonucu, vatandaşlar arasında son suikastçının da gölgesi ortadan kaybolduğuna göre, kimi tevkif edeceğiz biz? Millet coşkunklukla iktidardan yana olursa, memleket baştan aşağı (*esas duruşa geçerler*) Prensimiz ve Kral Naibi amcasına bağlıysa, polise sinek avlamaktan başka iş düşer mi? Bu işin önüne geçmek için sana sağı solu kıskırtmak görevini verdim. Siz de gördünüz ki, bu son kurtuluş yolu da sökmedi. Kimseyi kıskırtmadığımız gibi, üstelik bir arabada dayak yediniz.

ÇAVUŞ: [...] Ama çabuk iyileştim görevimin başındayım [...]

KOMUTAN: Bu böyle yürümez. Uzun zamandan beri bu kötü anı korkarak bekledim, durdum. Geldi, çattı işte. Elimizdeki son suikastçı da hükümete bağlılık belgesini imzaladı. Salıverilmesinden da Prensimizin ve Kral Naibi amcasının hizmetine girdi. Onu hapiste tutmak için elimden geleni yaptım. Sana güzel pullar falan dediysem de, kandıramadım. Bu ne demektir, biliyor musunuz? Bu, bizim milletin sırtından yapılmış güzel hapishanelerimiz, görev aşığı eğitim görmüş sivil polislerimiz, mah-

kemelerimiz, idari teşkilâtımız, hatta fişlerimiz olduğu halde, tek bir mahpusumuz olmaması demektir. Ortada şüpheli ne tek bir şahıs, ne de şüpheli bir durum var. Vatandaşların bir korku sürüsünden farkı kalmadı.

ÇAVUŞ: Haklısınız Şefim. Doğru.

KOMUTAN: Sırtınızdaki üniformayı çıkartma saati neredeyse çalacak. O zaman boş yere geçmi-şin özlemini çekip, geceleri uykunuzda valsler yapacaksınız. O zaman donunuza şeritler işletmekte, bir işe yaramayacak. Daha şimdiden, görev başındayken uyku tutmuyor güzünüzü. Bir de bu meseleğe veda ettiğiniz vakit ne olacağınızı düşünün bir... Ha?

ÇAVUŞ: Hayır! Hayır! Ölse meslekten ayrılmam.

KOMUTAN: Boşuna direniyorsunuz. Sırtınızdan üniformanızı alacaklar, yerine bir spor ceket, ayacağınızı düdüğ gibi bir pantolon ve [...] O zaman şu rüyanızda gördüğünüz çayırıkta sağa sola koşabilir, oltayla balık tutar, hatta ava bile gidebilirsiniz. Buyurun, tatilinizin tadını istediğiniz gibi çıkarınız.

ÇAVUŞ: Peki buna karşın elimizden bir şey gelmiyor mu sayın Komutan?

KOMUTAN: (Elini Çavuş'un omzuna koyar, sıcak bir sesle) Ben buraya sadece bir Polis Şefi olarak gelmedim. Bu güç anımızda her ikimizde sadece birer polisiz. [...]

(*Elini Çavuşa uzatır. Çavuş sol eliyle göz yaşlarını silerken, sağ eliyle heyecanla Komutan'ın elini sıkar.*)

Dinleyiniz! Bu kötü durumdan bizi kurtaracak bir tek kimse var: Siz!

ÇAVUŞ: Ben mi?

KOMUTAN: Evet. Siz. Söyleyeceğim şeye iyice kulak veriniz. Bizim neye ihtiyacımız var? Hiç olmazsa içeri tikabileceğimiz tek bir kişiye, değil mi? Devlete karşı giriştiği faaliyet isterse incir çekirdeğini doldurmasın. Yeter ki tevkif edebileceğimiz bir kimse olsun. Şu son denemeler de gösterdi ki, böyle bir kimseyi normal şartlar altında bulmamıza imkan yoktur. Açık söylemek gerekirse, böyle bir kimseyi bizim bulmamız gerekiyor. [...]

ÇAVUŞ: Ne demek istediğiniz pek anlıyamadım.

KOMUTAN: Neyi anlıyamadınız?

ÇAVUŞ: Ne yapmam gerektiğini...

KOMUTAN: Bunda anlaşılacak bir şey yok. Evvelce ne yapıyor idiyse, şimdi de aynı şeyi yapacaksınız; hükümet aleyhine bağıracaksınız. Yalnız küçük bir fark olacak. Ben bu işe göz yummayıp, bu sefer sizi tevkif edeceğim.

ÇAVUŞ: Beni mi?

KOMUTAN: Polis ahlakı açısından bakacak olursak, size yüklediğim bu görevin yerine getirilmesi her hangi bir vatandaşı kıskırtıp da tevkif etmekten daha da yücedir. Bir vatandaşı kıskırtıp tevkif etmek, normal sayılır. Oysa ben sizi tevkif edersem iş değişir. Çünkü siz, heyecanlı, polislik iliklerine kadar işlemiş bir kimsesiniz. Tam size göre bir iş. Doğrusu şiir gibi birşey olur. Sizde polis mesleğinin kutsal alevini görüyorum dediğim zaman, boşuna söylememiştim bu sözü. Mesleğe olan bu ateşli tutkunluğunuza gelmiş geçmiş ünlü polisler arasında bile zor raslanır. Sizde çoktandır dışa vurmak, yolunu bulmak için bekleyen o anlatılmaz gizli kuvvetin örtüsünü de üstünüzden ancak şimdi sıyrıyorum. Siz bir polisiniz, ama bizim yani bütün polislerin kurtarıcısı olacaksınız. [...]

KOMUTAN: Kaybedecek bir dakikanız yok. Üstünüzü değiştirin. Şu pencereyi açalım, böylece sesiniz sokaktan daha iyi işitilir. Pencerenin önüne dikilip (*her ikisi de esas vaziyete geçerler*) Prensimiz ve Kral Naibi amcasına karşı bağırırız. Ben de bunun üzerine kılıcımı çekip sizi tevkif ederim. Bu meselede böylece kapanıp gider.

ÇAVUŞ: Hey Tanrım! Ben bir polisim. Nasıl yaparım bu işi?

KOMUTAN: Prensimize ve Kral Naibi amcasına ne kadar bağlı olduğunuzu biliyorum. Polisliği-nize de diyecek yok. Ama insan polis olup da, başkalarının önünde sanki polis değilmiş gibi davranırsa, polisliği bir kat daha değer kazanır.

(Çavuş paravananın arkasına gider. Zaman zaman burnunu çekip inleyerek elbisesini değiştirir. Paravana Çavuşun başını ve baldırlarını gösterecek kadar küçüktür.)

KOMUTAN: Bugünden tezi yok, raporumu hemen generale göndereceğim. Yarın sabah erkenden Prens ve Kral Naibi amcası bir suikastçının foyasının ortaya çıktığını ve tevkif edildiğini öğrenecekler. Biz de bu kötü durumdan kurtulmuş olacağız.

ÇAVUŞ: (*Ceketinin cebini kapayarak*) Ne diye bağırıyorum?

KOMUTAN: Akınızda eski repertuarınızdan bir şeyler yok mu?

ÇAVUŞ: (*Esas vaziyette*) “Prensimizin amcası olan Kral Naibi domuzun biridir” desem olur mu?

KOMUTAN: Bu bana biraz hafif geldi. Şöyle daha sert, daha açık bir şey olmalı ki, ben sizi gözümü kırpmadan tevkif edebileyim.

ÇAVUŞ: Kart domuzun biridir, desem?

KOMUTAN: Bak bu daha iyi... Pencereyi açalım... (*açar*) Bir... İki...

ÇAVUŞ: Bir dakika!

(Pencerenin önünden koşara ayrılır. Paravananın arasından bir fırça alıp, mankenin üstündeki üniformasını itina ile fırçalar. Fırçayı yerine kor, pencerenin önüne gelir.)

ÇAVUŞ: Başlıyabiliriz... (*Ciğerlerini derin bir nefesle doldurur.*)

KOMUTAN: Bir... İki... Üç...

ÇAVUŞ: (Çirkin bir şekilde bağırır) Prensimizin amcası olan Kral Naibi kart domuzun biridir!

KOMUTAN: (*Kılıcını çeker, gürlüyle*) Sizi Prensimiz ve Kral Naibi amcası adına tevkif ediyorum.

KADIN: (*Hızla odaya girer*) Hey Allahım! Yine kıskırtıcılığa başlamış. Ne olursun, biraz dinlen artık.

KOMUTAN: Sus be kadın! Bu sefer gerçekten başardı bu işi.

ÜÇÜNCÜ PERDE

(*Polis Komutanı'nın bürosu. I. Perdenin aynı. Bir polis memuru, biraz sonra general geleceği için büroya yeşil yapraklar ve süsü hvenkleriyle uğraşmaktadır. Komutan yazı masasının ardında oturmaktadır: Çavuş, birinci perdede Tutuklu'nun olduğu yerdedir.*)

KOMUTAN: Yine hücrenizin perde demirlerini eğelemek istemişsiniz. Nöbetçiye de bir tekme atmışsınız. İkidir aynı şey yapıyorsunuz.

ÇAVUŞ: Şu son sıralarda ne yaptığımı ben de bilmiyorum.

KOMUTAN: Bir şeyiniz mi var?

ÇAVUŞ: (*Dertli ve keyifsiz*) Hayır.

KOMUTAN: Yok yok. Bir sıkıntınız var gibi geliyor bana. Yüzünüz solgun. Arpacı kumrusu gibi de düşünüyorsunuz.

ÇAVUŞ: Belki cezaevinde olduğum için.

KOMUTAN: Hakkınızda generale hergün raporlar veriyorum. Cezaevinin inşaatı için malzeme temin ettik. Yeni personelin yetiştirilmesi için hazırlığa girişildi. Devriyeler de çoğaltıldı. Tüm bunları sana borçluyuz. (Çavuş yüzünü ekşitir) General şahsen sizinle ilgileniyor. Sizin çok tehlikeli bir kimse olduğunu söylüyor; zamanında yakalanmanızı da büyük bir şans eseri sayıyor. (Çavuş omuzlarını silker) Sizi

tanımayan biri halinizden memnun olmadığınızı sanacak. General bugün şahsen sorgunuzda bulunmak için gelecek.

ÇAVUŞ: Vay anasını!

KOMUTAN: Hasta mısınız yoksa? Uykunuz falan nasıl?

ÇAVUŞ: Pek de iyi sayılmaz.

KOMUTAN: Düş görüyor musunuz?

ÇAVUŞ: Eh, arada bir...

KOMUTAN: Neler görüyorsunuz?

ÇAVUŞ: Büyük bir tarlada gidiyormuşum...

KOMUTAN: Kuşlar da vıcırdayıp duruyorlar değil mi?

ÇAVUŞ: Kuşların vıcırdadığını nerden biliyorsunuz?

KOMUTAN: Resmi mi giyinmişsiniz, sivil mi?

ÇAVUŞ: Sivil.

KOMUTAN: Peki, sonra?

ÇAVUŞ: Gidiyorum... Derken bir ağaç görüyorum. Ağacın dalına oturmuş, peynir yiyiyorsunuz.

KOMUTAN: Ağacın dalına oturmuş peynir mi yiyorum?

ÇAVUŞ: Hıı... Peynir yiyorsunuz. Ben de ağacın dibinde, dikilip duruyorum. Siz de beni tutuklamak için ağzınızı açıyorsunuz. Ağzınızı açar açmaz peynir hoop diye yere düşüyor.

KOMUTAN: Siz de peyniri düştüğü yerden kapıyorsunuz, değil mi?

ÇAVUŞ: Yooo... İsviçre peynirini oldum bittim sevmem.

KOMUTAN: *(Kanmamıştır)* Zırva bir düş...

ÇAVUŞ: Zırva değil mi, Sayın Şef?

KOMUTAN: Bir şey içer misiniz?

(Hoşa gitmeyen durumu değiştirmek için, Çavuş'un yanıtını beklemeden yazı masasının dolabına uzanıp, bir şişe bira ile iki bardak çıkarır. Bardakları doldurur.)

ÇAVUŞ: Teşekkür ederim. (İçer, birdenbire bardağı iter) Komutanım, aslında benim sizinle içki içmem yakışık almaz.

KOMUTAN: Niyeymiş o?

ÇAVUŞ: Çünkü ben basit bir... Eee... Basit bir... Komutan, söyleyin Tanrı aşkına ben neyim şimdi?

KOMUTAN: Amma soru ha! Siz sizsiniz!

ÇAVUŞ: Siz sizsiniz demek, ne demek yani? Ne olduğumu biliyorsam, arap olayım. Polis miyim yoksa tutuklu mu? Dahası var: polissem kimim, tutukluysam kimim? Anlatamadım galiba... Şöyle söyleyeyim: ben bensem, polis miyim, yoksa tutuklu mu?

KOMUTAN: Bütün bunların hepsini sizi tutukladığım zaman bir bir açıklamıştım. Şimdi yeniden başlamıyalım.

ÇAVUŞ: O zaman durum açıldı, Komutan. Çünkü daha işin başlangıcındaydık. O zaman neyin nesi olduğumu biliyordum. Her ne kadar kışkırtıcılık görevini yüklediğim zaman işi hafiften asmaya başladıysam da, yine de güvenilir bir polis çavuşuydum gizli emniyette. Kızmayınız ama, bu işi asma dalgası o görevle başladı. Ben o zaman işin bu kerteye varacağını bilseydim, bu işi başkasına yüklemenin yolun bakardım. Doğrusu o zaman sivil giysi pek canımı sıkmamıştı. Onu bunu bilmem: polis misin, yer yerinden oynasa resmi giysini sırtından çıkartmıyacaksını.

KOMUTAN: Buna karşın halinizden pek şikayetçi de değildiniz. Hatta dinlenme günlerinizde bile

pir aşkına çalışıyordunuz.

ÇAVUŞ: Doğru, hakkınız var. O zaman başıma böyle bir şey geleceğine dair ortadan en ufak bir belirti yoktu. Bir kez olsun kuşkulandım... Hatta siz şahsen evime gelip de gözlerimin önüne yeni ufuklar açtınız, beni Herkülle filan benzettiğiniz zaman bile işin içinde bir bit yeniği olduğunu sezmemiştim. Birinci sınıf bir polis olduğuma güvenim tamdı. Benim öteki polislerden ne denli üstün olduğumu, polis tarihinde bir eşimin daha bulunmadığını, polislerin evliyası olduğumu söylediğiniz zaman bile, bu kadar övgünün altında bir katakullu yattığını doğrusu çakmamıştım. Ama sonunda gargaraya getirip de beni buraya attığınız zaman, durumun bombok olduğu anlaşıldı. Cezalı olmak bir şey değil de, daha çok cezaevinde kalmak ağır geliyor insana. Cezaevine girdiğimden beri her şeyi birbirine karıştırmaya başladım.

KOMUTAN: Ne söylediğiniz pek anlaşılıyor. Açık konuşunuz!

ÇAVUŞ: Bu ise niçin razı olduğumu başlangıçta anlatmıştınız bana. Ama günler geçtikçe güçten kesildim, aklım karıncalanmaya başladı. Korktum doğrusu, sonra başladım: ben gizli emniyette polis çavuşuyum, hatta gizli emniyetin de gizlisinde polis çavuşuyum diye kendi kendime söylenemeye... Ama sonra...

KOMUTAN: Ama sonra?

ÇAVUŞ: Sonra baktım ki, kendi kendime "ben gizli emniyette polis çavuşuyum" deyip durmanın anlamı yoktur. Artık bu sözü bir daha ağzıma almadım. Bunları niye anlatıyorum ki? Aslında ben size şunu demek istiyorum... Ben basit bir...

KOMUTAN: Hay tanrı belasını versin! Basit nesiniz?

ÇAVUŞ: Ya basit bir polis ya da basit bir tutukluyum. Durum böyle olunca da...

KOMUTAN: Siz bir ilkel insan mantığı ile sonuçlara varmaktan başka bir şey bilmez misiniz? Kabahat bizde. İnsan sizin gibi kültürsüz kimseleri böyle sorumlu işlerin başına getirirse, elbet olup olacağı budur. Sizin yerinizde aydın bir kişi olsaydı...

ÇAVUŞ: Ben ister bir polis olayım, ister bir tutuklu, sizinle karşı karşıya geçip kafa çekemem. Bunu söylemek istiyordum. Eğer polissem, sizin bir tutukluyla içki içmenizi kabullenemem. Tutuklu olduğuma göre de, siz bu işi yapamazsınız. Öyle ya... Size göre ben, generalim, hatta hükümetin çekindiği biriyim... Sizin karşınıza geçip de, iki tek atmama yakışık alır mı hiç?

KOMUTAN: Niye olmasın?

ÇAVUŞ: Çünkü, yakalanmış bir suçlu bir polis şefinin karşısında içki içemez de ondan. Eğer içerse, bu, ne suçlunun ahlakına, ne de oynadığı role uygun düşer.

KOMUTAN: Aklınızı mı oynattınız siz?

ÇAVUŞ: Oynatmak benim harcam değil, Şef. Salıverebilir misiniz beni? Yapamazsınız bunu değil mi? O halde çilemi dolduracağım. Cezaevinde oturup çile doldurdukça, kafam bozulacak. Kafam bozulmasın desem de, bozulacak. Biliyor muydunuz kafamın içinde bir şey var: ne olduğunu pek iyice kavrayamıyorum. Ama kafam var da söküp atamıyorum. Kudurtuyor beni!

KOMUTAN: Belki de gerçekten hastasınız. Ciğerlerinizde falan bir rahatsızlık olmasın?

ÇAVUŞ: Ne ilişkisi var, turp gibiyim. Güllelerle nasıl cimnastik yaptığımı gördünüz. Hele beni bir de halterle çalışırken görseydiniz. Benim şikayetim başka cinsten. Beni tutukladığınızdan bu yana, bende bir takım yeni düşüncelerin doğduğunu biliyor musunuz?

KOMUTAN: Kendinize iyi dikkat ediniz.

ÇAVUŞ: Doğru, doğru ya, bir bilseniz: Örneğin eskiden sık sık trenle yolculuk ederdim. Fakat yolculuk sırasında öyle dişe dokunur şeyler düşünmezdim. Ama insan cezaevinde oldu mu başlıyor herşeyi ince eleyip sık dokumaya. Salt can sıkıntısından bir sürü ipe sapa gelmez şey hatırlıyorum.

Sonunda nereye vardım biliyor musunuz?

KOMUTAN: Nereden bileyim, söylemeniz!

ÇAVUŞ: Şu sonuca vardım ki, bizim demiryolu kuruluşumuz dökülüyor!

KOMUTAN: Ne söylediğinizin farkında mısınız? Size ihtar ediyorum.

ÇAVUŞ: Elinizden geleni, ardınıza koymayınız. Sizin resmi görevinizi kullanma tehdidiniz, bar-
dağı taşımaktan başka bir şeye yaramaz. Peki... Demiryolu kuruluşunu bırakalım. Sanatı ve kültürü
ele alalım: Şef, söylemenize allahaşkına, şu zavallı sanatçıları izleyip, niye eziyet ettik onlara?

KOMUTAN: (Çabuk çabuk yazarak) Biraz yavaş. Son sözcükler neydi?

ÇAVUŞ: İzleyip... Eziyet ettik... Dedim.

KOMUTAN: ... eziyet ettik. Tamam. (*Başını kağıttan kaldırır, yazmayı keser*) Hayır! Hayır! Ola-
naksız bu! Yıllarca emek verdiğiniz mesleğinizi düşünün bir kere! Gerçekten söylediğiniz gibi mi dü-
şünüyorsunuz? Yıllarca birlikte çalışıp, her şeyi en ince noktalarına kadar ayarlamış, şuna buna oyun
oynamıştık... Sizse şimdi kalkmış tereciye tere otu satıyorsunuz. Gerçekten ülkenin durumu bu denli
kötü mü? Hele bir kere daha düşünün bakalım...

ÇAVUŞ: Düşünecek bir şey yok ki... Her şey ortada, gün gibi açık. Hani şu üstünde kıvrılıp
yattığım var ya... Hah... İşte bu kereveti diklemesine koyup, üstüne de ağaçtan testimi yerleştirdim
mi, oluyor size acıip bir merdiven. Bu acıip merdiven üstüne çıkıp pencereden baktım mı, dışarıda
bir çayırılık görüyorum. Bu sıralar çayır biçme zamanıdır. Köylüler ellerinde oraklarıyla çayır biçmeye
geliyorlar. Hepsinin de yüzlerinden dökülen bin parça! Bilmezsiniz Şef, yüzleri nasıl da asık, nasıl da
somurtkan! Hoşnutsuzlukları yüzlerinden öyle okunuyor ki...

KOMUTAN: Bu sizin kendi düşünceniz. Birde onlardan sormalı... Hem duruma göre kişisel
düşüncenizi değiştirmek, biliyorsunuz, bizim çalışma yöntemimizdir. Köylülere hoşnutsuzlukları
hakkında bir söylev çekmeniz gerekmez miydi? Şimdi bu yüzden sizi cezalandırırsam, hakkım değil mi?
Öte yandan cezaevi tüzüğünün pencereden bakmayı yasak ettiğini de bal gibi bilirsiniz...

ÇAVUŞ: Bu yasak iktidara karşı mücadele edenler için değildir. İktidara karşı mücadele edenler
pencereden bakarlar. Bakmazlarsa, davalarına ihanet etmiş olurlar. Bunu bırakalım da pencereden gör-
düklerimi anlatmaya devam edeyim: tepenin ardında ölülerin yakıldığı bir krematoryum var. Kremator-
yuma baktığım zaman alıyor beni bir düşünce.

KOMUTAN: Tanrı tanımazların da ölülerini istedikleri gibi gömmeye hakları olmasın mı yani?
Bakıyorum da dinsel hoşgörüyü karşısınız. Üstelik bu yetmiyormuş gibi, hükümetin başka alanlardaki
çalışmalarını yermek küstahlığında bulunuyorsunuz.

ÇAVUŞ: Ölülerini tanık diye gösteremezsiniz. Konuşamaz onlar artık. Ben pencereden bakmasam
bile, benden öncekilerin hücre duvarına kazdıkları yazılara göz atıyorum. İnsanın yapacak bir işi olma-
yınca, tutup bu yazılanları okuyor. Bunların bazıları üstünde adam akıllı düşünmek gerekiyor. Hani pek
de yabana atılacak şeyler değil, ha...

KOMUTAN: Neymiş örneğin? Bir tanesini söylemenize.

ÇAVUŞ: "Diktatörlüğün paçasını alın aşağı!"

KOMUTAN: Yeter! Demek böyle yazmışlar, ha. Artık bu kerteye geldi, ha? Öyleyse (*ayağa kal-
kar, esas duruşa geçer, Çavuş kalkmaz*) Prensimizin Kral Naibi amcası da hödüğün biri oluyor.

ÇAVUŞ: (*Kederli*) Buyurduğunuz gibi Şef.

KOMUTAN: Prensimiz de donuna eden bir çocuk!

ÇAVUŞ: Buyurduğunuz gibi Şef.

KOMUTAN: (*Hiddetten boğulur*) Off!...

(Bu perdenin başlangıcından beri polis memuru arka planda büroyu süslemekle uğraşır. Dışarı çıkar, içeri girer... Ama bu giriş çıkışlar konuşmaları ve Komutanla Çavuşun sahne düzenini gölgelemeyecek biçimdedir. Polis tekrardan dışarıdan gelmiştir.)

POLİS: General teşrif ettiler.

(Polis Komutanı yerinden sıçrar, bira şişesini ve bardakları saklar, üniformasına çeki düzen verir. Az sonra I. Perdedeki suikastçı girer. Üstünde yaver üniforması vardır. Eski sakalını kesmiş, polis sakalı bırakmıştır. Yüzü seyirciye dönük, profili kapıdan yana, Generalin gireceği kapının yanında esas duruşa geçer. Polis komutanı ve polis de esas duruşa geçerler. Çavuş istemeye istemeye ayağa kalkar. General girer. Sakalıdır. Sorguçlu bir şapkası vardır. Çavuşun yanına gider, önünde durup, Çavuşu tepeden turnağa süzer.)

GENERAL: Demek, bu ha?

KOMUTAN: Evet, o...

GENERAL: İleri gelenlerden birine benziyor... Adamlarını da yakaladınız mı bari?

KOMUTAN: Daha yakalayamadık. Fakat bunu yöntemli bir biçimde sorguya çekiyoruz.

GENERAL: Tehlikeli biri. Üstünde patlayıcı madde bulundu mu?

KOMUTAN: Şimdilik bir şey bulamadık. Ama umudumuzu kesmiş değiliz.

GENERAL: (Uzun bir ıslık çalar) Demek sandığımdan da tehlikeli. Anlaşılan tilkinin biri. Normal bir suikastçı üstünde her zaman birkaç kilo patlayıcı madde bulundurur. Desenize öyle sıradan birini yakalamışsınız. Ne dersiniz, Yaver?

YAYER: Buyurduğunuz gibi, generalim. İnsan bir zanlının üstünde bir şey bulamazsa, ihanetin kökü derinde demektir.

GENERAL: Sizi yaverimle tanıştırayım, Komutan. Karanlık işleri aydınlatmakta, hükümete yönelen her çeşit zararlı çalışmalarını çözmekte birinci sınıf bir eleman olduğunu kısa zamanda kanıtladı. Bu konuda üstüne yoktur...

KOMUTAN: Generalim, olacak şey değil!

GENERAL: Ne o, bir şeyiniz mi var?

KOMUTAN: Küstahlığımı bağışlayınız, Generalim! Ekselansları bir yanlışlığın, kendini hükümetten yana gösteren bir suçlunun kurbanı olacaklar... Bu adam... Şu yanınızdaki Yaver...

GENERAL: Evet?

KOMUTAN: Bu adam vaktiyle sizi temizlemek istemişti.

GENERAL: Kim?

KOMUTAN: Sizin, şimdiki Yaver'iniz, benim o zamanki tutuklum.

GENERAL: Lütfen devam ediniz.

KOMUTAN: Yemin ederim ki yanılmıyorum. Onu gayet iyi tanırım. On yıldan fazla burada yattı. Ekselanslarının nasıl Yaver'i olabilir? Olanaksız bir şey...

GENERAL: Ne dersiniz buna Yaver?

YAYER: Sayın Komutanım hakkı var. Beni tutuklayıp, cezaevine attığı doğrudur. Beni değişik bir giysi değişik bir sakalla tanıyamaz sanıyordum, ama tanıdı. Bu da onun dikkatini, birinci sınıf bir polis olduğunu gösterir.

KOMUTAN: Küstahlık etmeyiniz...

YAYER: Haklısınız Komutan. Yalnız benim hükümete bağlılık belgesini imzalayıp, serbest bıraktığımı unutmuşa benziyorsunuz. Üstelik ekselanslarının olandan bitenden haberleri var.

GENERAL: Boş yere telaşlanıyorsunuz Komutan. Her şeyi biliyorum. Demek ki Yaver'i, hükü-

mete yönelen zararlı çalışmalarını çözmede birinci sınıf bir uzman olarak tanıtmam boşuna değilmiş... Anlıyorsunuz ya...

KOMUTAN: Ama bomba... Size savurduğu bomba? Hâlâ çekmecemde saklı duruyor.

GENERAL: Sevgili komutan, sorunu niye bu kadar büyütüyorsunuz ki? Her insan hayatında bu geçitten geçer, bir generale bomba atar. İnsan doğasını cabıdır bu. Bir insan bu işi ne kadar önce yaparsa, o denli iyidir. Yaverim bu işi vaktiyle yaptığı için de, ona güvenim tamdır. Ama bir de yaşamın dürtüklediği bu doğal gereksinmesini şimdiye değin tatmin etmemiş ne denli çok insan olduğunu düşünün... Örneğin siz? Siz şimdiye değin bir generale bomba atmadınız mı?

KOMUTAN: Ekselans!

GENERAL: Güzel! Ben de atmadım. İşte yukarda açıklamaya çalıştığım nedenden dolayı affınızı rica ederim. Yaverime sizden, hatta bizzat kendimden daha fazla güveniyorum. Siz ne denli dikkatli bir polis şefi olursanız, bende kendi kendime bomba atan fırsatını o denli az bulurum. Böyle bir şey aklınıza gelmiş miydi hiç?

KOMUTAN: Hayır, Generalim!

GENERAL: Demek ki böyle bir şey olabilir. Onun için bu olasılığı aklınızdan çıkarmayınız. Bir generalin kişiliği, bu rütbeyi, taşıyan kimsenin malı olmayıp, devletin ve hükümetin malıdır. Öyleyse buna benzer her türlü atılımın -velev ki benim tarafımdan da olsa- hesaba katılması gerekiyor. Eğer günün birinde ben kendi kendime bomba atar da, siz de beni tutuklayacak olursanız, daha önce dikkatinizi bu soruna çektiğim ve size bu gizli haber verdiğim için, cezamı hafifletebilirler.

(Komutan esas duruşa geçer)

Yaver'in kişiliğine dönelim. Bakın: dinleyiniz, Yaver hizmetime gireli çok olmadı. Karşı taraftan, tam zıddımız olan cepheden geldi. Ama yeteneği ve olağan üstü çalışması sayesinde hemen subay rütbesine yükseliverdi. Onun bu coşkunuğunu, bu olağan üstü gayretini kutlamak gerek. Komutan itiraf etmeli ki, bizler, biz eski askerler artık eskisi gibi coşkun ve gayretli değiliz. Halbuki o, öyle mi ya? Öyle bir tutku, öyle bir sevgiyle hükümete bağlı ki... Bu sevgi hem taze, hem de yalın. Hükümet karşısındaki zararlı çalışmalarını zararsız hale getirmekteki dirayet ve yeteneğine gelince, bu konuda tek olduğunu siz de kabul edersiniz. Yok eğer, hâlâ Yaver'den nefret ediyorsanız, bu nefretiniz onun parlak kariyerine karşı duyduğunuz kıskançlıktan öteye geçemez.

KOMUTAN: Generalim, şunu arz etmek istiyorum ki...

GENERAL: Peki... Peki...

(Esas duruşa geçer. Komutan ve Yaver de esas duruşa geçerler.)

Prensimiz ve Kral Naibi Amcasının bir numaralı düşmanı olan şu adamla görülecek hesabımız var. Yaveri onun için birlikte getirdim. Bakalım neler dönecek ortada. Başlyabilir miyiz? (Çavuş'u sorguya çekmek için otururlar) Başlayın bakalım, Yaver!

KOMUTAN: Bir noktayı belirtmeme izin verirsiniz...

GENERAL: Yine mi aynı masal? Gençlere karşı beslediğiniz bu güvensizlik sonunda sizi zan altında bırakacak.

YAYER: Durum açıktır.

KOMUTAN: Yani delikanlı siz durumu bu denli açık...

GENERAL: Bana da biraz abartıyorsunuz. Suçlunun şaşılacak derecedeki kurnazlığı hakkında elinizde somut bir kanıt yoktu. Gerçi (esas duruşa geçerler) Prensimiz ve Kral Naibi Amcası (otururlar) hakkında söylediği sözler onun yer altı çalışmalarının genişliğini bize göstermiş, bu yüzden de tutuklanmıştır. Eğer bir suçu, bu ağza alınmayacak sözleri bas bas bağırarak söylerse, bir de söylemediklerini, aklından geçirdiklerini düşünün. Kimbilir ne korkunç şeylerdir... Ama, buna karşın suçlunun niyet

ve amacını ortaya çıkaracak somut kanıttan da yoksunsunuz. Adamın üzerinde bir gram olsun patlayıcı madde bulunmamış. Nasıl olur da siz açıktır diye iddia ediyorsunuz?

YAYER: Yine de iddia ediyorum ki, durum açıktır. Ben suçlunun gözle görülebilecek düşmanca çalışmalarını göstermeye uğraşıyorum. Ama bu çalışmalar öyle ha deyince görülecek cinsten değildir. Adam bunları çok güzel gizliyebilmiştir. Suçlunun bu derece korkunç çalışmaları uzun zaman süren bağlılığından, hatta hükümet emrinde çalışmasından sonra başlamıştır. Bu işin böyle olduğu bence bellidir.

KOMUTAN: Haklısınız, genç meslekdaşım.

YAYER: Şu halde, biz çok belalı bir kimseyle uğraşmak zorundayız. Sayın General biraz önce benim değerimi belirttiği zaman, onunkini de belirtmiş oldu, ama ters tarafından. Şu gördüğünüz adam, oldukça geç başladı bu işe. Bu da onun ne derece tehlikeli ne derece kötü niyetli olduğunu gösteriyor...

KOMUTAN: Bu adamın suikastçıların en belalısı olduğu belli. Belli ama anlamadığım bir nokta var. Bu adam generallere bomba atan öteki suikastçılardan niye daha kötüyümüş, burasını anlayamadım?

GENERAL: Yine bomba sözü. (Şaşkın. Şaşkınlığını saklamak için hafiften öksürür.)

YAYER: Bana inanmazsınız ki, Komutanım, şu gördüğünüz adam gözünü bile kırpmadan bir sokukta üç generale bomba atabilir.

KOMUTAN: (*Hiddetlenir. Bir Polis Şefi tonu ile Çavuş'a*) Dikkat!

(Çavuş gayri ihtiyari bi esas duruşa geçer.)

Söyleyiniz bakalım, Sayın Generale bomba atar mıydınız?

GENERAL: İçtenlikle söyleyiniz. Çekinmeyiniz benden.

ÇAVUŞ: Hayır Komutanım. Atamazdım. Gerçi kafamda hükümet aleyhinde çeşitli düşünceler var. Örneğin demiryolu kuruluşumuzun, ziraatimizin dökülüşü filan... Ama bir Generale bomba atmak... Asla!

KOMUTAN: (*Zaferle*) Gördünüz mü, beyler!

YAYER: (Çavuşa etki yapmak istercesine) Bir Pazar günü öğleden sonra gezmeye çıktığınızı kabul ediniz. Cebinizde de bir bomba var. Diyelim ki bombayı iş olsun diye koymuşsunuz cebinize. Çevreniz gelen geçen insanlarla dolu... Sağınızda solunuzda güzel kadınlar... Derken bir general görüyorsunuz...

ÇAVUŞ: Gerçek bir general mi?

KOMUTAN: (*Sert*) Ciddiyetinizi elden bırakmayınız.

YAYER: Elbette gerçek bir general. General size doğru sallana sallana geliyor. Parlak düğmeleri, sırmalı rütbeleri, pırlıl pırlıl çizmeleriyle kışkırtıyor sizi. İçinizden "Bombayı sallamanın tam sırası!" diye geçiyorsunuz. Öyle ya, böyle şık, böyle zarif bir generale bakalım bir daha raslıyacak mısınız?

ÇAVUŞ: (*Yaver'e*) Alçak!

KOMUTAN: Size son defa ciddiyetinizi...

YAYER: (Çavuş'a) Ne var canım! Biraz gayret edin. Haydi, general tam karşınızda. Elinizi çabuk tutmazsanız kaçıracaksınız.

ÇAVUŞ: (*Kendi kendisiyle mücadele eder. Acı bir şekilde inleyerek*) Hayır! Hayır! Yapamam (sakinleşir)

KOMUTAN: Sanırsam artık durum anlaşıldı. Artık yeter, Generalim.

GENERAL: Soruşturmayı niye güçleştiriyorsunuz? Doğrusu hayret.

KOMUTAN: Ben mi? Ben mi soruşturmayı güçleştiriyorum?

GENERAL: Siz.

KOMUTAN: Kabul edemem bu suçlamayı...

GENERAL: Yaver'in suçlunun foyasını ortaya çıkarmasına engel oluyorsunuz. Sizin de tutumunuz hakkında Prensimiz ve Kral Naibi Amcasıyla konuşmak zorunda kalacağımı belirtmek isterim.

KOMUTAN: Ben de ekselanslarına böyle uygunsuz bir duruma ön ayak oldukları için bir polis şefi olarak gerekli şeyi yapacağımı bildirmek isterim.

GENERAL: Beni tehdit mi ediyorsunuz?

KOMUTAN: Buna cesaret edemem ekselans. Ancak, hiç değilse bu durumdan temize çıkmak, durumun bundan sonraki gelişmelerinde bir sorumluluk taşımayacağımı belirtmek istiyorum.

GENERAL: Çok güzel. Soruşturmaya devam edelim.

YAYER: Tutuklu'nun bir dakika uzaklaştırılmasını rica edebilir miyim?

GENERAL: Elbette, Komutan!

KOMUTAN: (*Zili çalar, polis içeri girer*) Tutukluyu koridora çıkarınız. Zili tekrar çaldığım zaman içeri getirirsiniz.

(*Polis suçluyu dışarı çıkarır.*)

YAYER: Suçlunun generale bomba atacağı düşüncesinde hâlâ ısrar ediyorum. Sorunun güç yanı, suçlunun fantezisini ilkel bir biçimde çalıştırmasından doğuyor. Ama bir planım var.

GENERAL: Buyurun, dinliyoruz.

YAYER: Benim vaktiyle generale attığım bomba Komutanın masasının gözünde duruyor. Bomba zararsız hale getirilmiştir. Zaten ekselansları da bomba işe yaramadığı için aramızda bulunuyorlar ya. Suçluyu içeri çağırıp bombayı eline verelim. Sonra kapıyı açalım. Ekselansları koridora götürelim. Adam elinde bomba generalini birden bire karşısında görürse, anarşist iç güdüsü yeniden uyanacak. Daha fazla dayanamayıp, bombayı atacak. Biz de böylece niyetinin ne kadar kötü olduğuna dair elimize sağlam bir kanıt geçirmiş olacağız. Hem de doğal koşullar altında...

GENERAL: Bence böyle bir denemeye girişmek deliliktir. Siz ne dersiniz Komutan?

KOMUTAN: Yaverinizin hizmet süresi kısa, ama özgün buluşlarıyla parlak bir gelecek vaat ediyor. Yaverinizin önerisi hiç de yabana atılacak bir öneri değil. Bana kalırsa, böyle bir denemeyi göze almalısınız, ekselans.

YAYER: Tekrar ediyorum, bomba bozuktur. Fitili ateş almıyor. Son atışımda patlamamıştı.

GENERAL: Yani bu denemeye girişelim diyorsunuz.

YAYER: Artık orasını ekselansları bilirler. Ben görevimi yapıyorum; hükümet karşısındaki durumun suçlusunu ortaya çıkartmaya çalışıyorum... (*Esas duruşa geçer, ötekilerde*) Prensimiz ve Kral Naibi Amcası adına onurla hizmet ediyorum. (*Otururlar*)

GENERAL: Çok yetenekli bir gençsiniz.

KOMUTAN: (*General'e*) Bir dostunuz olarak soruşturmanın hızını kesmemenizi bende salık veriririm. Doğrudan doğruya (*ayağa kalkar, esas duruşa geçerler*) Prensimize ve Kral Naibi Amcasına vereceğim gizli raporda şu anki ürkek tutumunuzu bütün ayrıntılarıyla anlatacağımı bilgilerinize arz ederim. Bu denemeyi kabul edip etmemeniz (*esas duruşa geçerler*) Prensimiz ve Kral Naibi amcasının

(Devlet Tiyatrosu Arşivi'nden)

(*otururlar*) düşmanlarının ortaya çıkarılmasında ne derece önemli bir rol oynadığımızı gösterecektir.

GENERAL: (*Korkudan adeta sarsılır*) Gösteriniz bakayım şu bombayı! Hele bir düşüneyim...

(*Komutan yazı masasına gidip, masanın gözünden bombayı alıp, Generale verir. General bombayı Yaver'e verir. Yaver de tekrar Komutana verir.*)

YAVER: Evet, aynı bomba.

GENERAL: Emin misiniz?

YAVER: Adım gibi.

KOMUTAN: Daha ne bekliyorsunuz? Yoksa deneyden vaz mı geçiyorsunuz?

GENERAL: Siz beni kim sanıyorsunuz?

(*Komutan zili çalar. Polis çavuşu içeri getirir.*)

KOMUTAN: (Polis'e) Çıkabilirsiniz. (Polis çıkar) Sayın Generale bomba atacaksınız.

ÇAVUŞ: Böyle durup dururken mi?

KOMUTAN: Sayın General koridorda duracaklar... Siz de burada.

GENERAL: Bu işi yarına bırakmak nasıl olur?

KOMUTAN: Nasıl isterseniz, ekselans? İsterseniz hükümetin bu sorundaki düşüncesini silip, ona göre hareket edelim.

GENERAL: Hayır! Hayır! İşte gidiyorum ya...

(*Gider, koridorun kapısını ardından kitler... Komutan Çavuş'a duracağı yeri ve bombayı atacağı zaman kolunu nasıl gereceğini göstererek, bombayı eline tutuşturur. Durumun saçmalığı bu sahnede iyice belli olur.*)

YAVER: Generalim, bir dakika!

GENERAL: (*Kapıyı biraz aralar*) Ne var?

YAVER: Kapıyı açık bırakmanız gerek. Yoksa bombayı atamaz.

GENERAL: Haklısınız. (*Kapıyı açık bırakır.*)

YAVER: Çavuş'a maskeyi de vermeliyiz. Herhalde masanın gözündedir. Hani, her şey tamam olsun, diyorum.

(*Maske çavuşa verilir.*)

KOMUTAN: (*Geri çekilir*) Tamam! Buyurun Yaver!

YAVER: Güzel. Düşünün ki sokakta geziyorsunuz. Sağınız solunuz güzel kadınlarla dolu. Diyelim ki, Komutanın durduğu yerde güneş parlıyor. (*Koridoru göstererek*) Orada da... Orada da General. Güneşin altında nişanları insanın gözünü alıyor.. Çizmeleri pırıl pırıl... "Bombayı sallamanın tam sırası!" diye düşünüyorsunuz. Dikkat! General tam karşınızdaki!

(Çavuş bombayı atar... Ortalık bir saniye kararır. Bombanın patlamadan önceki aydınlığı ve patlaması... Yeniden bir saniye süren bir karanlık... Sonra sahne yeniden aydınlanır. Komutan ve Yaver bir süre karşılıklı susarlar.)

KOMUTAN: Generali sevdiğiniz nasıl da belli oluyor!

YAVER: Hele sizin! Şu kadar yıllık polis şefi olmanız kötü niyetinizin aksini kanıtlamaya yetmez. Emekliye ayrılmanız hani hiç de kötü olmaz.

KOMUTAN: Sizi şimdi tutuklasam, ne buyurursunuz? Kabul edersiniz ki şu bomba dalgası, epey karanlık görünüyor.

YAVER: Kabul. Ancak sizin durumunuzun da benimkinden aşağı kalır yanı yok. Bu durumda birbirimizi karşılıklı olarak tutuklasak, nasıl olur?

KOMUTAN: Bakıyorum, çizmeden yukarı çıkıyorsunuz, ama boşuna! Polis şefiyim ben... Ve sizi tutukluyorum... (*Kılıcını çekip Yaver'i tutuklar...*)

YAYER: Çok güzel... Ama korkarım ki, sizde çizmeden yukarı çıktınız. Hıh... Bomba patladı diye beni suçlayıp, tutukluyorsunuz. Doğrusu gülünç. Unutmayınız ki, eğer ortada bir suç varsa, buna siz de ortakınız.

KOMUTAN: Nasıl ortak oluyormuşum, yavrum?

YAYER: Çok basit, babalık. Beni General'e suikast hazırlamakla suçluyorsunuz. Bir an kabul edelim. Peki ama, Yaver, hükümete bağlılık belgesini imzalayıp da, salıverildiği zaman neredeydiniz diye sormayacaklar mı size? İcığımı cıcığımı bildiğiniz bir tutuklu da bir takım mavallar okuyarak sizi kandırırsa, sizin polis şefliğiniz, nerede kalıyor demezler mi adama? Onun oyunlarına gelip de, cezaevi kapılarını açan gizli emniyet müdürüne bakın hele diye sual açmazlar mı? Ama eğer siz, benim işlediğim suçlardan pişman olduğumu, onun için de beni salıverdiğinizi söyleyecek olursanız, bunda da siz haklısınız. Haklısınız, çünkü ben önceden işlediğim suçlardan gerçekten pişmanlık duydum ve hükümetimiz emrinde çalışmak için delice bir gayret gösterdim. Durum böyle olunca, sizin kalkıp da, "Yaver General'e suikast hazırladı" diye beni suçlamanız sizi gülünç bir duruma düşürür. Bu yetmiyormuş gibi bir takım fırıldaklar çevirdiğiniz de, akla gelebilir. Neyse... Sadede gelelim... Ben şimdi sizi tutuklayacak olsam, ne buyrulur?

KOMUTAN: Polis tutuklanmaz diye bir kural yoktur. Herkes tutuklanır. Ama ben eski bir polisim. Eğer beni tutuklayacak bir neden bulabilirseniz, buyurun!

YAYER: Neden mi? Çok. Bir polis şefinin ana görevi nedir? Generalleri suikastlardan korumak değil mi? Ama siz ne yaptınız? Yakalanmış belâlı bir suikastçının eline bizzat bomba verdiniz. Bu yetmiyormuş gibi, bir de nasıl atılacağını gösterdiniz. Pes doğrusu!

KOMUTAN: Saçmalamayın! Bütün bunlar sizin öneriniz üzerine oldu.

YAYER: Doğru ama, benim bu önerimi nasıl desteklediğinizi anımsayacak olursak, sizden kuşku lanmamak elden gelmiyor.

KOMUTAN: Evet ama, sizin zorunuzla oldu bu. Siz istediniz bunu. İllaki bombayla bir deneme yapalım dediniz.

YAYER: Ama, ben polis şefi değilim. Tekrar ediyorum. Bir polis şefinin ana görevi nedir? Generalleri suikastçıdan korumak. Çocuklar bile bilirler bunu.

KOMUTAN: Bomba bozuktan hani. Bombanın bozuk olduğunu siz kendiniz söylediniz.

YAYER: Burada bunun tartışmasını yapmak istemem. Sözüme inanmasaydınız. Çocuk değilsiniz ya!

KOMUTAN: Ama siz değil miydiniz daha iki dakika önce hükümete bağlılığınızı söyleyen?

YAYER: Doğru. Söyledim. Ama polis şefi olarak, neyin doğru, neyin yanlış olduğunu ayırt etmek zorundasınız. Tuhaf. Bu kadar yıllık polis şefliğinize karşın, hâlâ çocukça yargılarla oyalanıyorsunuz.

KOMUTAN: Peki, dediğiniz gibi olsun. Durum aydınlanıncaya kadar, karşılıklı olarak birbirimizi tutukluyalım.

(Yaver kılıcını çeker, Komutan'ı tutuklar.)

(General içeri girer.)

Vay! Ekselansları daha yaşıyorlar mı?

GENERAL: Beni o kadar aptal mı sandınız? Bomba atılırken bir köşeye saklandım.

YAYER: Komutanın bağırısına dikkatinizi çekerim. Ne dedi: "Vay! Ekselansları hâlâ yaşıyorlar mı?" Bu cümle kendisini ele verdi. Ses tonunuz daha başka bir şey beklediğini nasıl da anlatıyor. Örneğin General'in toz olmasını!

GENERAL: Baylar! Her ikinizi de tutuklamak zorundayım. İki olasılık var: ya bombanın patlaması rastlantıydı, ya da ikinizden birisi bombanın içine fitil koydu. Fakat rastlantıyı tutuklayamayacağımıza göre, kala kala geriye sizi tutuklamak kalıyor. Çavuşu hesaba katmıyorum. O nasıl olsa tutuklanmış.

O halde ikinizi tutuklayacağım.

KOMUTAN: Haklısınız! Yaverinizin geçmişi mahkemenin işini hayli kolaylaştıracak.

YAYER: Sayın Polis şefinin durumu yargıç için klâsik bir gerekçe olacak. Ayrıca ekselansların Yaverine leke sürmesi de cabası.

KOMUTAN: Çok üzgünüm, ekselans, sizi hükümet adına tutukluyorum.

GENERAL: Beni mi? Peki neden?

KOMUTAN: Çünkü siz bir generalin kolay kolay yapamayacağı şeyi yaptınız: rütbe ve kişiliğinizi kolayca tehlikeye attınız. İsyankâr bir eylemi kolaylaştırmakla kuşku altına girmiş oluyorsunuz. Bu yetmiyormuş gibi, benim böyle bir durumda göstermem gereken dikkat ve uyanıklığa da bir bakıma engel oldunuz. Gene de bu durum ilerde suçunuzu hafifletmek için göz önünde bulundurulur.

YAYER: Yalnız ortada aydınlatılması gereken bir durum var: acaba başka birisi tarafından tutuklanmış olan bir polis, bir üçüncü kişiyi tutuklayabilir mi? Öyle ya, ilkin o beni tutukladı, sonra da ben onu. Karşılıklı olarak birbirimizi tutuklamış bulunuyoruz. Bu yetmiyormuş gibi, Sayın General yeniden her ikimizi birden tutukluyor... Doğrusu oldukça karışık bir iş...

KOMUTAN: Tutuklanmış bir kimse olarak sizin susmanız gerek.

YAYER: Sizin de.

GENERAL: Beyler, bana öyle geliyor ki, polisin işi başından aşkın!

ÇAVUŞ: *(Bu ana kadar sessiz sedasız duran Çavuş, birden bir elini havaya kaldırarak haykırır. Yeni bir suikastçi doğmuştur artık)* Yaşasın özgürlük!